

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 4. S. Monica reprehensione ancillæ correcta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

etiam ab inimicis utilitatem capere. Nam quemadmodum periti medici ex bestijs ac serpentibus noxijs vtilia quædam remedia colligunt, ita ex inimicorum odio, cauillis, conuitijs, calumnijs, decerpere aliquid, quod vertat in suum bonum, viri est sapientis. Lima dum ferrum rodit, expolit: sic lingua mordax, & dens Theoninus lædendo rubiginem morum detrahit. Sæpe recta monet, qui non monet rectè. Hesiodus primas tribuit ei, qui per se sapiat; secundas, qui rectè admonenti obtemperet. Huic ego antefero eum, qui paret etiam non rectè monenti, dummodo moneat recta. Cùm amici, qui recta rectè monerent, sæpe verentur offendere, procurat nobis Deus non raro *salutem ex inimicis nostris*, quos furor instigat, vt dum non rectè rabiunt, recta obijciant. Itaque plerumque maius est beneficium Numinis si nos sinat vituperari vt emendemur, quàm palpari, vt superbia-

§. IV.

S. Monica reprehensione ancilla correctæ.

Cuius diuinæ prouidentię beneficijque illustre exemplum disertissime de matre sua, S. August. lib. 9. Confess. cap. 8. descripsit nobis D. Augustinus his verbis.

A a 3

Sed

Sed non prateribo, quidquid mihi animi par-
 turit de illa famulâ tuâ, qua me parturivit &
 carne, ut in hanc temporalem, & corde, ut in
 aeternam lucem renascerer. Non eius, sed tua
 dona in ea. Neq; enim seipsam fecerat,
 aut educauerat seipsam. Tu creasti eam, nec
 pater, nec mater sciebat, qualis ex eis fieret.
 Et erudiuisti eam in timore tuo virga Christi tui,
 regimen unici filij tui, in domo fidei, bono mem-
 bro Ecclesie tue. Nec tantam erga suam disci-
 plinam diligentiam matris predicabat, quan-
 tam famula cuiusdam decrepita, qua patrem
 eius infantem portauerat, sicut dorso grandinif-
 cularum puellarum paruuli portari solent. Cuius
 rei gratia & propter senectam ac mores optimos,
 in domo Christiana, satis à dominis honoraba-
 tur. Vnde etiam curam dominicarum filiarum
 commissam, diligenter gerebat, & erat in eis
 coercendis, si opus esset, sanctâ seueritate vehe-
 mens, atq; in docendis sobria prudentia. Nam
 eas, præter illas horas, quibus ad mensam pa-
 rentum moderatissimè alebantur, etiamsi ex-
 ardescerent siti, nec aquam bibere sinebat, præ-
 cauens consuetudinem malam, & addens verbû
 sanum: modò aquam bibitis, quia in potestate
 vinum non habetis: cùm autem ad maritos ve-
 neritis, facta Domina apothecarum & cellaria-
 rum

rum, aqua sordebit, sed mos potandi praeualebit. Hâc ratione præcipiendi & authoritate imperandi, frangebatur auiditatem tenerioris ætatis, & ipsam puellarum sitim formabat ad honestum modum, ut iam nec liberet, quod non deceret, & surrepserat tamen sicut mihi filio famula tua narrabat, surrepserat ei vinolentia. Nam cum de more, tamquam puella sobria, iuberetur à parentibus de cuppa vinum depromere, prius quam in lagunculam funderet merum, primoribus labris sorbebat exiguum, quia non poterat amplius, sensu recusante. Non enim vlla temulenta cupidine faciebat hoc, sed quibusdam superfuentibus ætatis excessibus, qui ludicris motibus ebulliunt, & in puerilibus animis maioris pondere premi solent. Itaque ad illud modicum quotidiana modica addendo (quoniam qui modica spernit paulatim decedit) in eam consuetudinem lapsa erat, ut propè iam plenos mero caliculos inhæter hauriret. Ubi tunc sagax anus & vehemens illa prohibitio? Numquid valebat aliquid aduersus latentem morbum, nisi tua medicina Domine vigilaret super nos? Absente patre & matre, & nutritoribus tu præsens, qui creasti, qui vocas, qui etiam per præpositos homines tibi aliquid agis, ad animarum salutem, quid tunc egisti DEVS meus? unde curasti?

unde sanasti? Nonne protulisti durum & acutum ex alterâ animâ conuitium, tamquam medicinale ferrum ex occultis prouisionibus tuis, & vno ictu putredinem illam praeidisti? Ancilla enim cum quâ solebat accedere ad cuppam, litigans cum dominâ minore, ut fit, sola cum sola, obiecit hoc crimen amarissimâ insultatione, vocans meribibulam. Quo illa stimulo percussa, respexit fœditatem suam, confestimq; damnauit atq; exiit. Sicut amici adulantes peruertunt, sic inimici litigantes plerumq; corrigunt. Nec tu quod per eos agis, sed quod ipsi voluerunt, retribues eis. Illa enim irata exagitare appetiuit minorem dominam, non sanare; & ideò clancullo, aut quia ita eas inuenerat locus & tempus litis, aut ne fortè & ipsa periclitaretur, quòd tam serò prodidisset. At tu, Domine rector calitum & terrenorum, ad vsus tuos contorquens profunda torrentis, fluxum saeculorum ordinans turbulentum, etiam de alterius anima insaniam sanasti alteram. Ne quisquam cum hoc aduertit, potentia sua tribuat, si verbe eius alius corrigatur, quem vult corrigi. Duo idem agunt, sed non est idem. Homo conuitiatur, Deus emendat: vulnerat homo, Deus sanat; & sicut chirurgus, ferro vulnus faciente, affert incolumitatem; ita Deus saniem vitiorum

rum educit, homine, per opprobria, vlcus tangente. Vnde bonitas eius laudanda, & prædicanda æquitas, dicendumque: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Remedia initio mordent, postea conferunt salutem: ita salubria monita principio sunt nonnihil amara, postea correctio iucundissima. *Putrida carnes ferro indigent & cauterio,* ait S. Hieronymus, *Nec est medicina culpa, sed vulneris, cum clementi crudelitate non parcit medicus, ut parcat, sauit ut misereatur.* Itaque quem diligit Dominus, corripit. Et sæpe, vbi malitia non est, correptio sola sufficit. Qua de causa de Cyriaco Episcopo Constantino-politano qui sibi *Episcopi vniuersalis* nomen per summam simplicitatem vsurpauerat, sola monitione contentus, pœnas nullas sumpsit D. Gregorius Pontifex Max. ne, ut ait, *Ecclesia unitatem perturbaret, pro causa profani vocabuli, moras faciendo.*

S. Hieronym. ad Amand. Prou. 3. 12.

S. Greg. lib. 6. ep. 24.

§. V.

Innocenter reprehensi, & à Deo defensi Religiosi exemplum.

Reprehenduntur autem sæpe etiam innocentes, & reprehenduntur publicè; itaq; ibi non est corrigendi locus, quid ibi Deus destinat? destinat ostendere innocentiam,

A a § patien-